limburg.incijfers.be

Een blik op de aanwezigheid en nabijheid van groene ruimte voor de bevolking: is Limburg de groene long van Vlaanderen?

Hoe zit het met de aanwezigheid en nabijheid van groene ruimte voor de bevolking? Indicatoren over de oppervlakte van verschillende types van groen en indicatoren over het percentage van de bevolking wonend in de nabijheid van groen leren ons daar meer over. Via deze indicatoren trachten we in dit cijferdossier antwoord te geven op de vraag of Limburg de groene long van Vlaanderen is.

DE AANWEZIGHEID VAN BUURTGROEN, WIJKGROEN, STADSDEELGROEN, STADSGROEN EN STADSBOS

Zicht op de aanwezigheid van groene ruimte krijgen we via indicatoren over de oppervlakte van deze types van groen: buurtgroen, wijkgroen, stadsdeelgroen, stadsgroen en stadsbos. Deze indicatoren geven een antwoord op de vraag hoeveel ruimte er is voor de bevolking om te ontspannen in het groen.

Deze indicatoren komen uit de Gemeente- en Stadsmonitor en zijn gebaseerd op berekeningen, gemaakt door VITO op basis van het landgebruiksbestand. Privétuinen en groen op commerciële en industriële percelen zijn uitgesloten. Ook het groen op kerkhoven, golfterreinen, zoos en attractieparken, sportterreinen, campings en militaire domeinen wordt niet meegeteld, omdat dit niet vrij toegankelijk is of niet als vrij toegankelijk beschouwd kan worden.

Op basis van de landgebruiksbestanden werden in eerste instantie alle groengebieden geselecteerd. Deze werden ingedeeld in types op basis van clustergroottes: buurtgroen heeft een grootte tussen 0,2 ha en 10 ha, wijkgroen een grootte tussen 10 ha en 30 ha, stadsdeelgroen een grootte tussen 30 ha en 60 ha, stadsgroen een grootte tussen 60 ha en 200 ha, en stadsbos een grootte van meer dan 200 ha. Rekening houdend met die clustergroottes werd dan de totale oppervlakte van elk type van groen berekend.

In dit cijferdossier belichten we de oppervlakte van elk type van groen als percentage t.o.v. de totale oppervlakte. We kijken naar Limburg vergeleken met heel Vlaanderen en naar de evolutie tussen 2013 en 2019.

CIJFERDOSSIER - december 2022

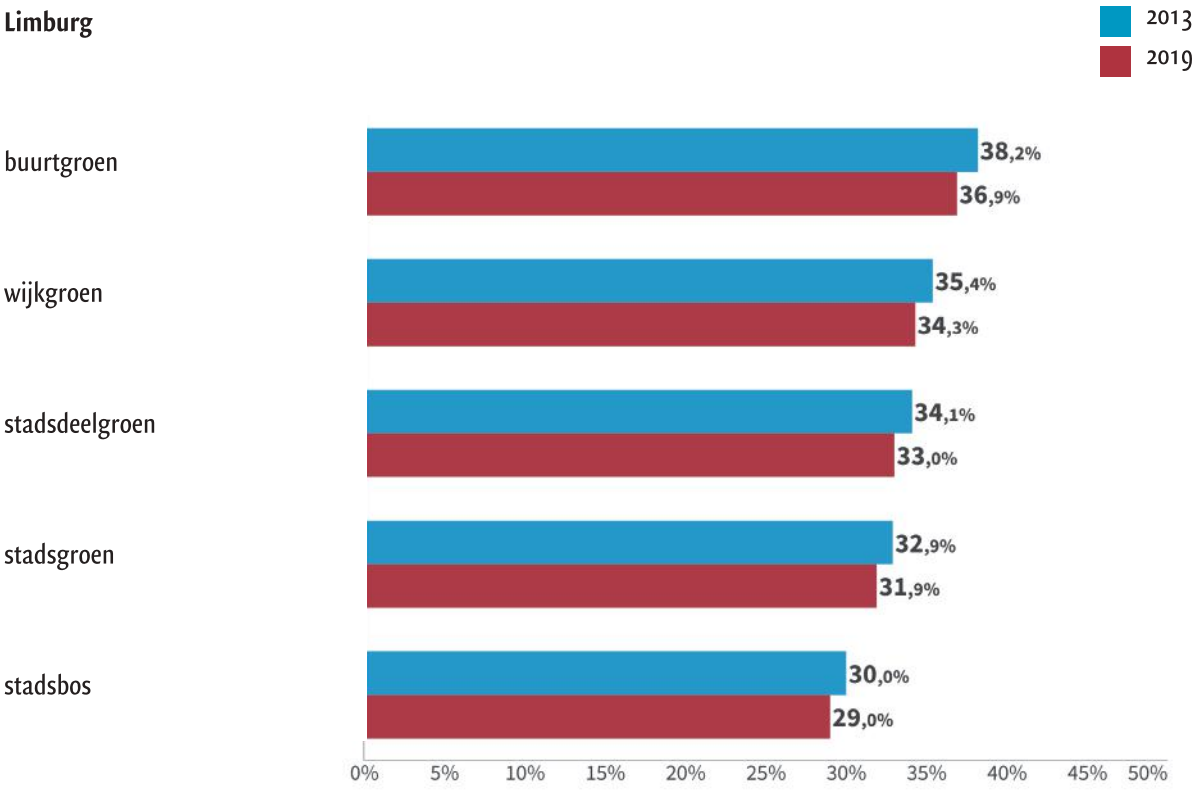
provincie Limburg

FIGUUR 01

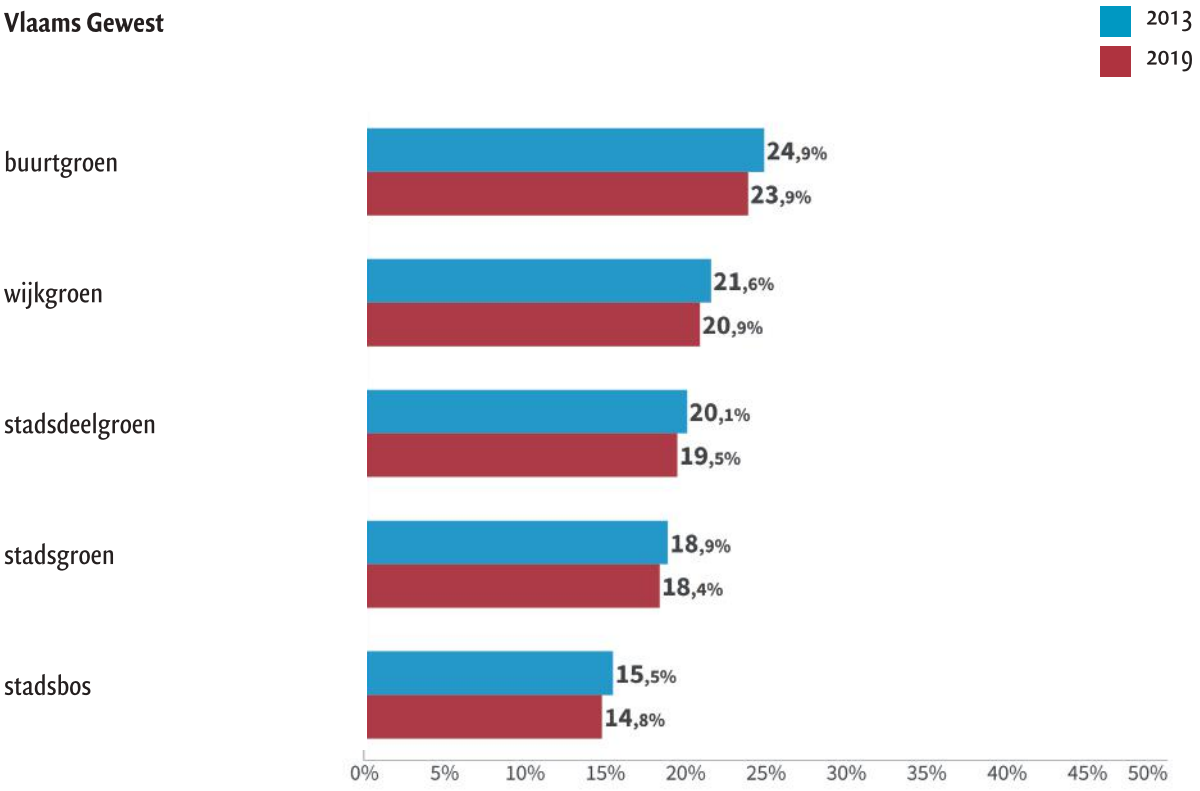
Oppervlakte ingenomen door verschillende types van groen: % t.o.v. totale oppervlakte

(Limburg versus Vlaams Gewest / 2013 versus 2019)

Limburg

Vlaams Gewest

VEEL MEER OPPERVLAKTE AAN GROEN IN LIMBURG DAN IN HEEL VLAANDEREN

In Limburg is er verhoudingsgewijs veel meer oppervlakte aan groen dan in Vlaanderen. Dat blijkt uit figuur 01.

In 2019 neemt buurtgroen in Limburg 36,9% van de totale oppervlakte in, in Vlaanderen slechts 23,9%. Wat het wijkgroen betreft gaat het om 34,3% van de oppervlakte in Limburg versus slechts 20,9% in Vlaanderen. Het stadsdeelgroen bestrijkt 33,0% van de totale oppervlakte in Limburg, t.o.v. slechts 19,5% in Vlaanderen. Stadsgroen is 31,9% van de totale oppervlakte in Limburg en slechts 18,4% in Vlaanderen. Stadsbos ten slotte maakt 29,0% van de totale oppervlakte uit in Limburg, t.o.v. slechts 14,8% in Vlaanderen.

HET AANDEEL VAN GROEN NEEMT WAT AF, ZOWEL IN LIMBURG ALS IN VLAANDEREN

Tussen 2013 en 2019 nam het aandeel van die verschillende types van groen zowel in Limburg als in Vlaanderen af (ook figuur 01). Naargelang het type groen stellen we een afname vast tussen 1,0 en 1,3 procentpunt in Limburg en tussen 0,5 en 1,0 procentpunt in Vlaanderen.

DE NABIJHEID VAN BUURTGROEN, WIJKGROEN, STADSDEELGROEN, STADSGROEN EN STADSBOS VOOR DE BEVOLKING

Zicht op de nabijheid van groene ruimte krijgen we via indicatoren over het percentage van de bevolking wonend in de nabijheid van deze types van groen: buurtgroen, wijkgroen, stadsdeelgroen, stadsgroen en stadsbos.

Ook deze indicatoren komen uit de Gemeente- en Stadsmonitor en zijn gebaseerd op berekeningen, gemaakt door VITO op basis van het landgebruiksbestand. Bij deze indicatoren wordt niet alleen met de grootte van elk type van groen rekening gehouden, maar ook met de afstand tot dat groen: bij buurtgroen geldt minder dan 400 meter, bij wijkgroen minder dan 800 meter, bij stadsdeelgroen minder dan 1.600 meter, bij stadsgroen minder dan 3.200 meter en bij stadsbos minder dan 5.000 meter.

In dit cijferdossier belichten we het percentage van de bevolking dat in de nabijheid van elk type van groen woont. We kijken naar Limburg vergeleken met heel Vlaanderen en naar de evolutie tussen 2013 en 2019.

Op gemeentelijk niveau kijken we naar het percentage van de bevolking dat in de buurt van buurtgroen, wijkgroen en stadsdeelgroen woont. Stadsgroen en stadsbos laten we daar buiten beschouwing, omdat de afstand tot die types van groen groter is en we dan niet meer van echte nabijheid kunnen spreken.

MEER LIMBURGERS WONEND IN DE NABIJHEID VAN GROEN DAN VLAMINGEN

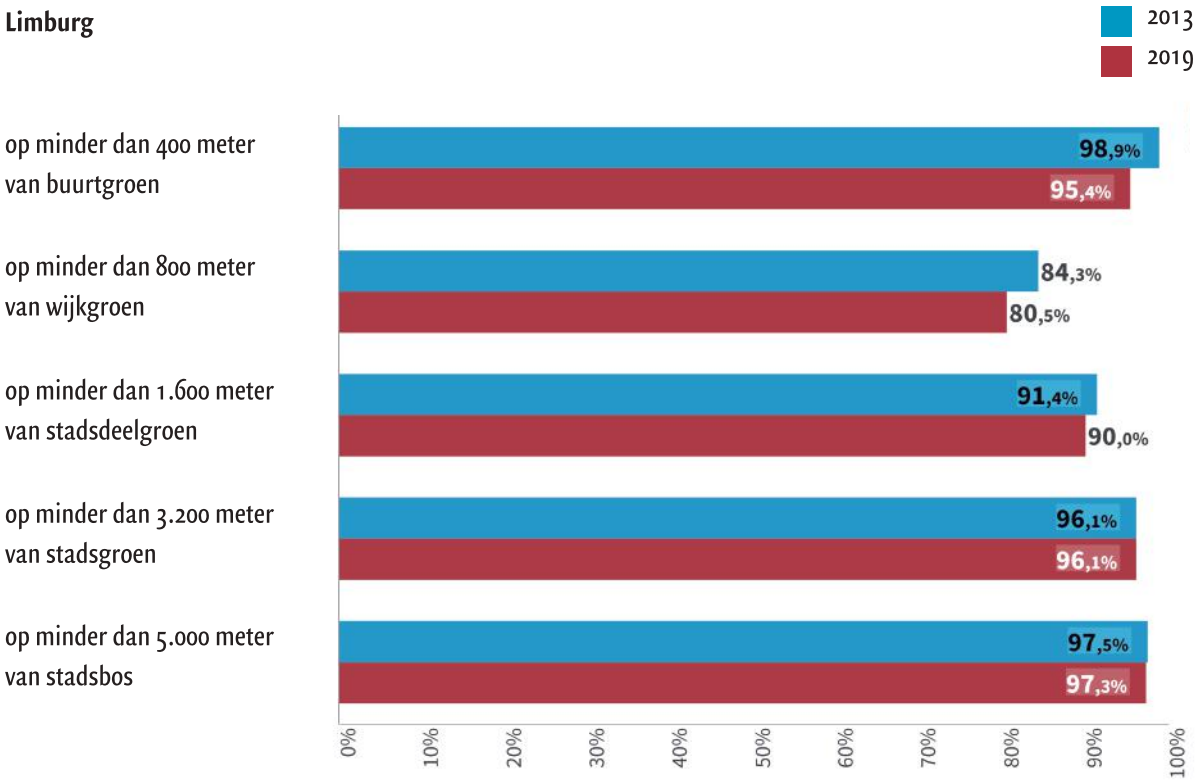
Limburgers wonen verhoudingsgewijs meer in de nabijheid van de verschillende types van groen dan Vlamingen (figuur 02).

FIGUUR 02

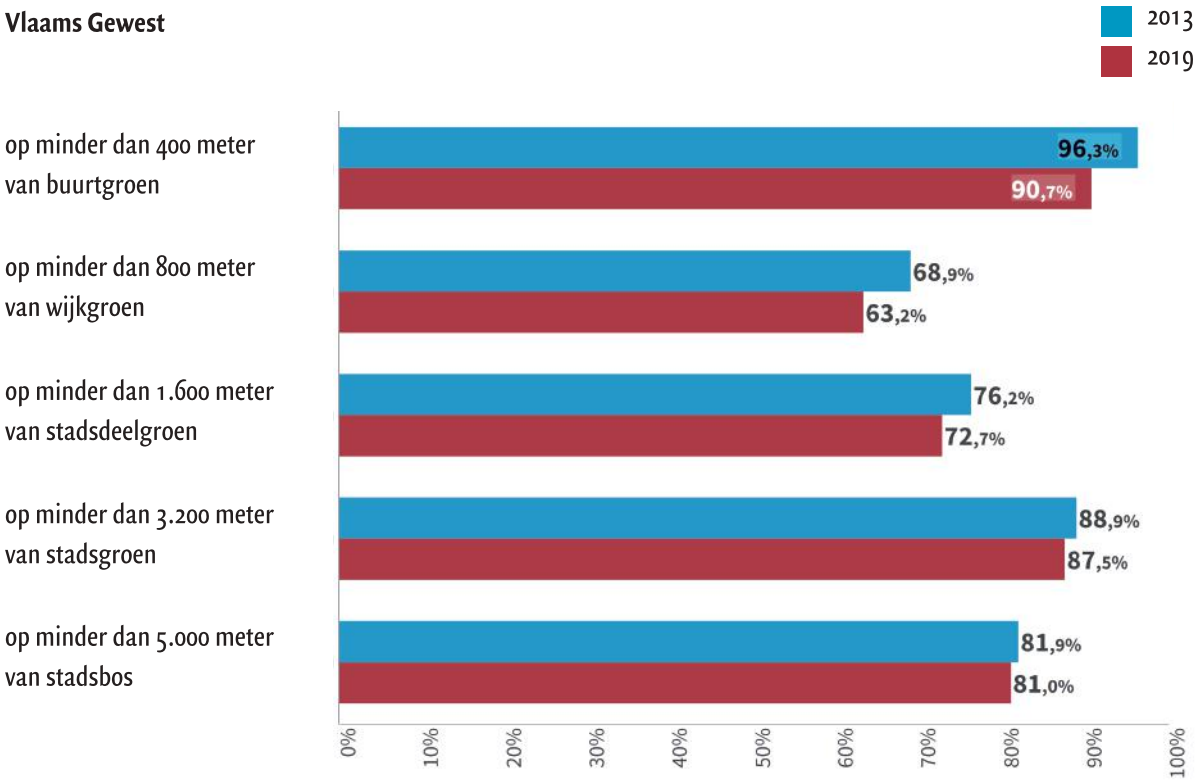
Inwoners wonend in de nabijheid van verschillende types van groen: % t.o.v. totale bevolking

(Limburg versus Vlaams Gewest / 2013 versus 2019)

Limburg

Vlaams Gewest

In 2019 woont 95,4% van de Limburgers op minder dan 400 meter van buurtgroen (t.o.v. slechts 90,7% van de Vlamingen), terwijl 80,5% van de Limburgers op minder dan 800 meter van wijkgroen woont (t.o.v. slechts 63,2% van de Vlamingen). Op minder dan 1.600 meter van stadsdeelgroen woont 90,0% van de Limburgers (t.o.v. slechts 72,7% van de Vlamingen), op minder dan 3.200 meter van stadsgroen woont 96,1% van de Limburgers (versus slechts 87,5% van de Vlamingen) en op minder dan 5.000 meter van een stadsbos woont 97,3% van de Limburgers (t.o.v. slechts 81,0% van de Vlamingen).

AANDEEL INWONERS IN DE NABIJHEID VAN GROEN NEEMT STERKER AF IN VLAANDEREN DAN IN LIMBURG

We stelden eerder al vast (zie figuur 01) dat het aandeel van de oppervlakte van de verschillende types van groen in de totale oppervlakte tussen 2013 en 2019 wat afnam, zowel in Limburg als in Vlaanderen. Ook het percentage van de bevolking wonend op minder dan 400 meter van buurtgroen, op minder dan 800 meter van wijkgroen en op minder dan 1.600 meter van stadsdeelgroen nam af (figuur 02). In Limburg stellen we een afname vast tussen 1,4 en 3,8 procentpunten, in Vlaanderen tussen 3,5 en 5,7 procentpunten.

Het percentage inwoners wonend op minder dan 3.200 meter van stadsgroen en op minder dan 5.000 meter van stadsbos bleef (nagenoeg) constant in Limburg en daalde in Vlaanderen met 1,4 en 0,9 procentpunten.

VOORAL IN HET NOORDWESTEN VAN LIMBURG IS GROEN VOOR HET HOOGSTE AANDEEL INWONERS NABIJ

Binnen Limburg verschilt het aandeel van de bevolking wonend in de nabijheid van buurtgroen, wijkgroen en stadsdeelgroen van gemeente tot gemeente in 2019 (figuur 03, 04 en 05).

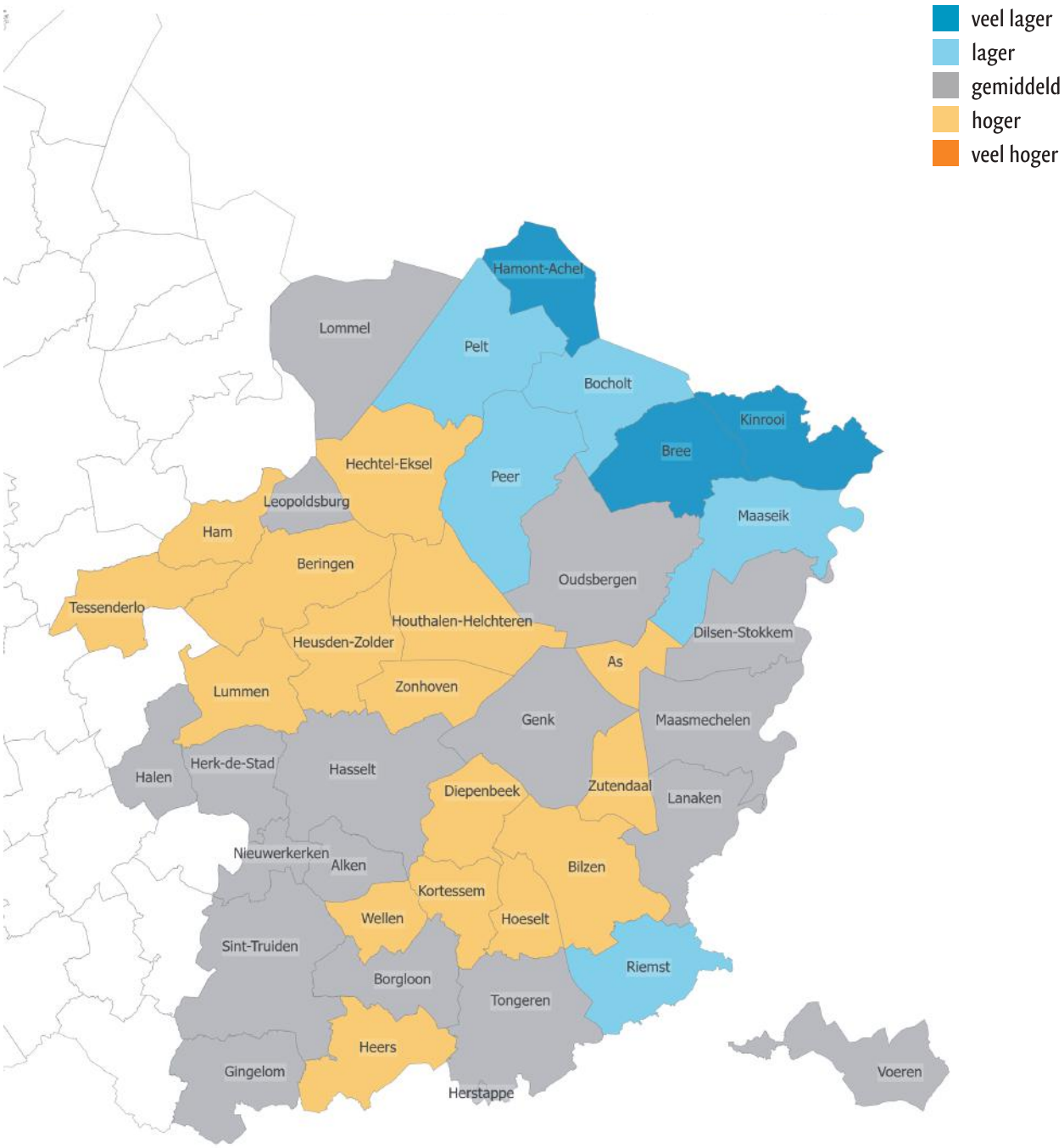
In zestien gemeenten ligt het percentage van de bevolking wonend op minder dan 400 meter van buurtgroen hoger dan in heel Limburg (figuur 03). Het gaat om Tessenderlo (99,7%), Lummen, Zonhoven, Wellen, Hechtel-Eksel, Kortessem, Heusden-Zolder, Zutendaal, As, Ham, Beringen, Hoeselt, Diepenbeek, Houthalen-Helchteren, Bilzen en Heers (98,4%), waar nagenoeg de volledige bevolking in de nabijheid van buurtgroen woont.
In Bree (68,1%), Hamont-Achel (74,1%) en Kinrooi (83,2%) is het aandeel van de bevolking wonend in de nabijheid van buurtgroen veel lager dan gemiddeld in heel Limburg, terwijl het in Peer, Pelt, Riemst, Bocholt en Maaseik lager dan gemiddeld is.

In zeventien gemeenten ligt het procentueel aandeel van de bevolking wonend op minder dan 800 meter van wijkgroen hoger dan in heel Limburg (figuur 04). Het gaat om Zutendaal (99,5%), As, Ham, Lummen, Houthalen-Helchteren, Heusden-Zolder, Beringen, Genk, Oudsbergen, Hechtel-Eksel, Borgloon, Diepenbeek, Leopoldsburg, Hoeselt, Zonhoven, Maasmechelen en Bilzen (91,2%), waar tussen meer dan negen op de tien en nagenoeg alle inwoners in de nabijheid van wijkgroen wonen.
In het kleine Herstappe (0,0%), Riemst (20,0%), Kinrooi (39,6%), Gingelom (41,0%), Bree (44,1%) en

FIGUUR 03

Inwoners wonend op minder dan 400 meter van buurtgroen: % t.o.v. totale bevolking, omgezet naar z-scores

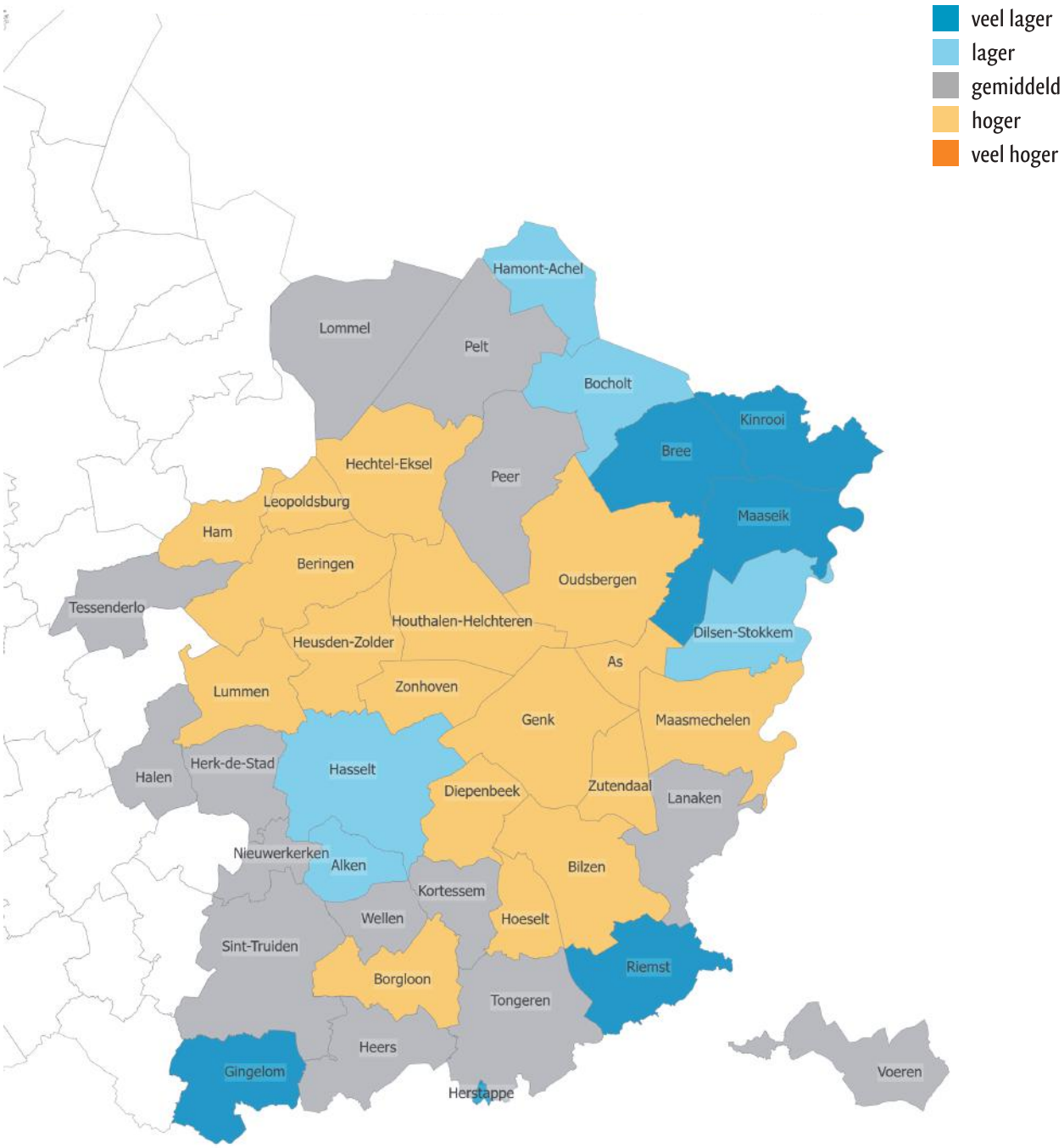
(Limburgse gemeenten vergeleken met Limburg / 2019)

FIGUUR 04

Inwoners wonend op minder dan 800 meter van wijkgroen: % t.o.v. totale bevolking, omgezet naar z-scores

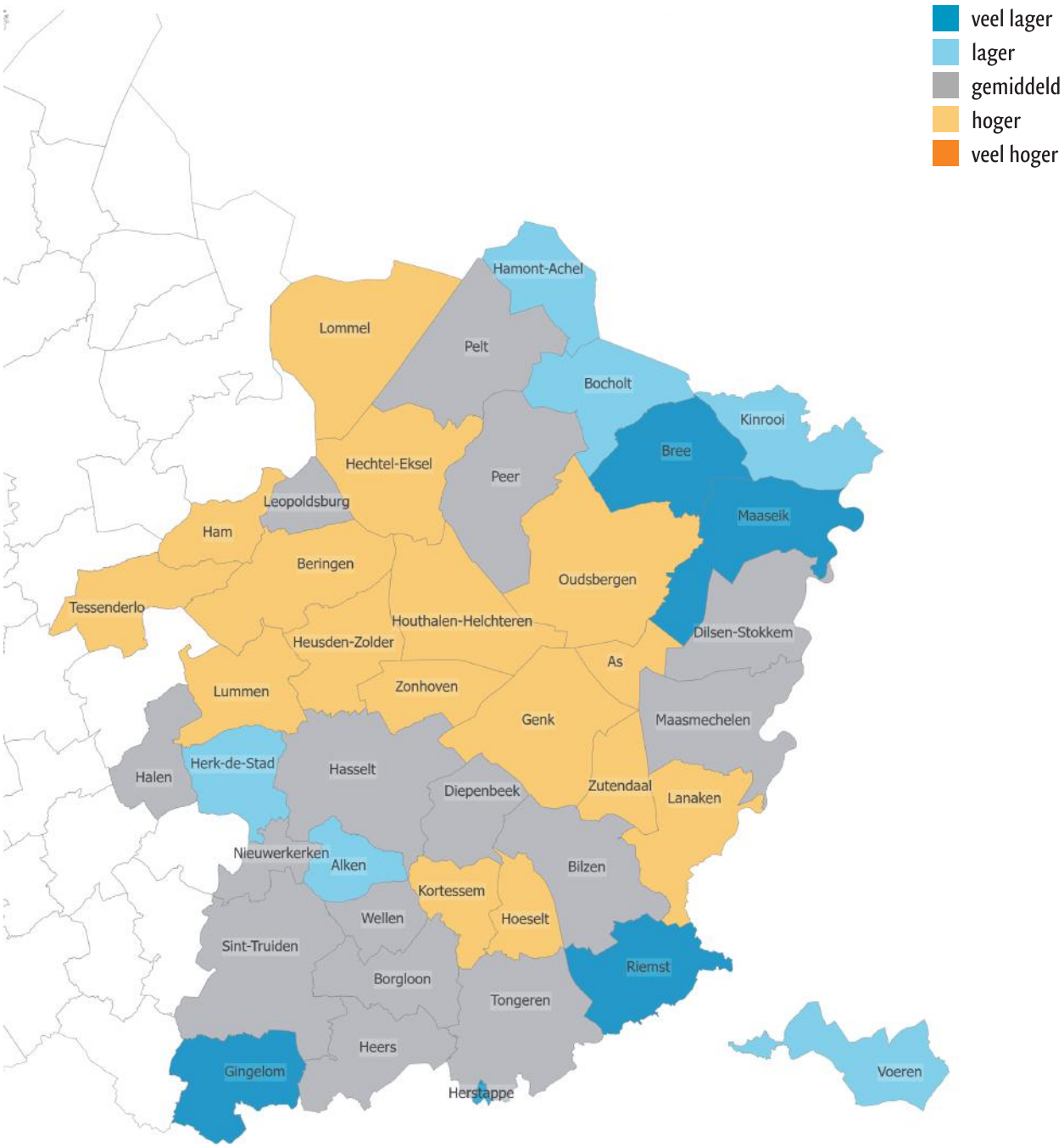
(Limburgse gemeenten vergeleken met Limburg / 2019)

FIGUUR 05

Inwoners wonend op minder dan 1.600 meter van stadsdeelgroen: % t.o.v. totale bevolking, omgezet naar z-scores

(Limburgse gemeenten vergeleken met Limburg / 2019)

Maaseik (51,5%) is het percentage van de bevolking wonend in de nabijheid van wijkgroen veel lager dan in heel Limburg, terwijl het in Hamont-Achel, Alken, Dilsen-Stokkem, Hasselt en Bocholt lager dan gemiddeld is.

In zestien gemeenten is het percentage van de bevolking wonend op minder dan 1.600 meter van stadsdeelgroen hoger dan in heel Limburg (figuur 05). Het gaat om Kortessem (99,9%), Lummen, Tessenderlo, Heusden-Zolder, Ham, Hoeselt, Hechtel-Eksel, Beringen, Zutendaal, As, Lommel, Oudsbergen, Zonhoven, Lanaken, Houthalen-Helchteren en Genk (98,4%), waar nagenoeg de volledige bevolking in de nabijheid van stadsdeelgroen woont.
In Riemst (23,4%), het kleine Herstappe (23,6%), Gingelom (33,0%), Bree (47,8%) en Maaseik (59,2%) is het aandeel van de bevolking wonend in de nabijheid van stadsdeelgroen veel lager dan in heel Limburg, terwijl het in Alken, Kinrooi, Bocholt, Hamont-Achel, Voeren en Herk-de-Stad lager is dan in de hele provincie.

In welke gemeenten ligt het percentage inwoners wonend in de nabijheid van buurtgroen, wijkgroen én stadsdeelgroen hoger dan in heel Limburg? Het gaat vooreerst om een groepje van aan elkaar grenzende gemeenten in het noordwesten van de provincie: Ham, Beringen, Lummen, Heusden-Zolder, Zonhoven, Houthalen-Helchteren en Hechtel-Eksel. Daarnaast gaat het om As, Zutendaal en Hoeselt.

In welke gemeenten ligt het percentage inwoners wonend in de nabijheid van buurtgroen, wijkgroen én stadsdeelgroen (veel) lager dan in heel Limburg? Het gaat vooreerst om een groepje van aan elkaar grenzende gemeenten in het noordoosten van de provincie: Maaseik, Kinrooi, Bree, Bocholt en Hamont-Achel. Daarnaast gaat het om Riemst in het zuiden van Limburg.

DE AANWEZIGHEID VAN BOMEN, GRAS/STRUIKEN NIET IN LANDBOUWGEBRUIK EN GROEN IN LANDBOUWGEBRUIK

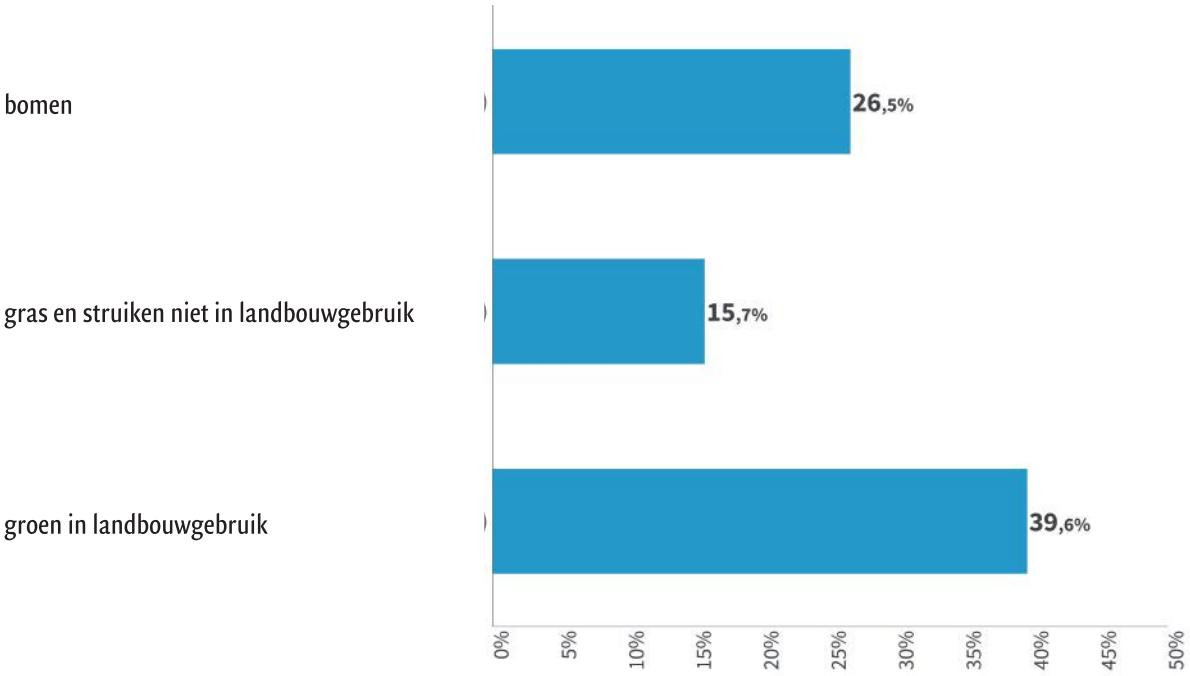
Zicht op de aanwezigheid van verschillende types van groen krijgen we via de Bodembedekkingskaart van 2018. Op basis van deze kaart wordt het groen opgedeeld in drie types: bomen (bomen tout court, bomen langs de rand van wegen en bomen langs de rand van waterlopen), gras/struiken niet in landbouwgebruik (ook hier gras/struiken tout court, gras/struiken langs de rand van wegen en gras/struiken langs de rand van waterlopen) en groen in landbouwgebruik (akkers plus gras/struiken in landbouwgebruik).
In dit cijferdossier belichten we de oppervlakte van elk type van groen als percentage t.o.v. de totale oppervlakte. We kijken naar de situatie van 2018 in Limburg vergeleken met heel Vlaanderen en in de Limburgse gemeenten vergeleken met heel Limburg.

VERHOUDINGSGEWIJS IETS MEER GROEN IN LIMBURG DAN IN HEEL VLAANDEREN

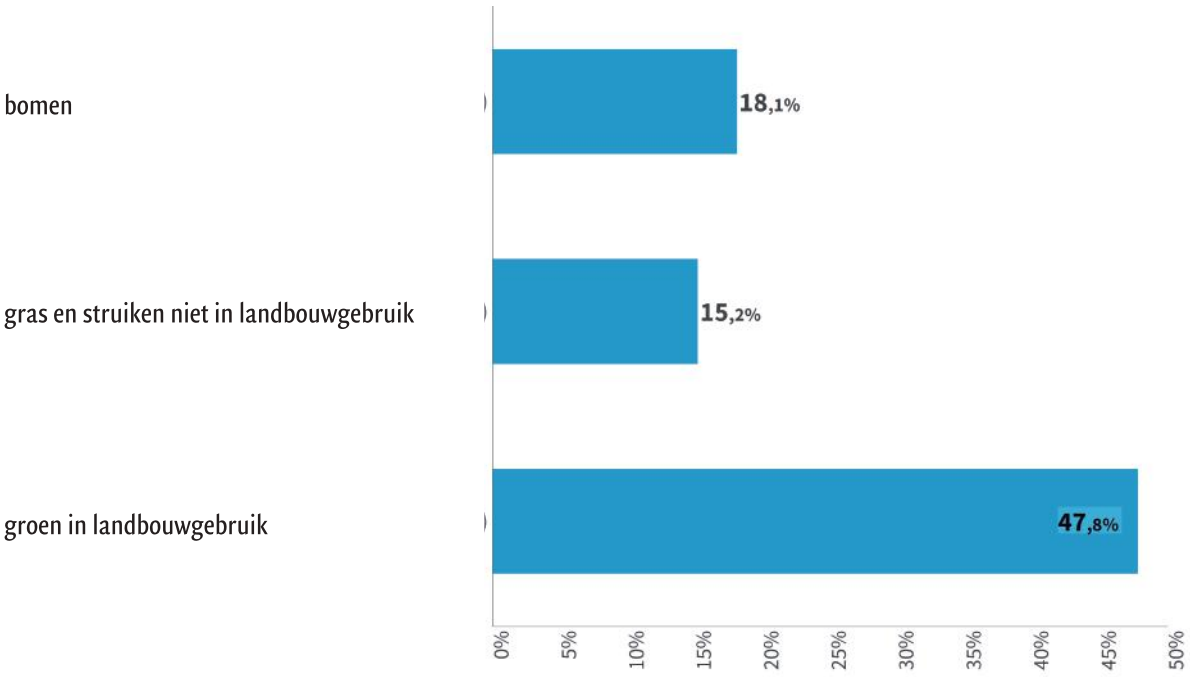
Als we de optelsom maken van het procentueel aandeel van bomen, gras/struiken niet in landbouwgebruik en groen in landbouwgebruik t.o.v. de totale oppervlakte, dan stellen we vast dat er in Limburg in 2018 iets meer groene oppervlakte is dan in heel Vlaanderen: 81,8% versus 81,1%.

FIGUUR 06
Oppervlakte ingenomen door bomen, gras/struiken niet in landbouwgebruik en groen in landbouwgebruik: % t.o.v. totale oppervlakte
(Limburg versus Vlaams Gewest / 2018)

Limburg

Vlaams Gewest

LIMBURG ALS GROENE LONG WAT BOMEN BETREFT, IN HEEL VLAANDEREN IS ER MEER GROEN IN LANDBOUWGEBRUIK

Kijken we naar het procentueel aandeel van elk van de drie types van groen in de totale oppervlakte in 2018, dan valt om te beginnen op dat meer dan een kwart van het Limburgs grondgebied (26,5%) ingenomen wordt door bomen (figuur 06). Dat is beduidend meer dan het aandeel van de oppervlakte van bomen in heel Vlaanderen (18,1%). Limburg vormt dus echt wel een groene long wanneer het op de aanwezigheid van bomen aankomt.

Gras/struiken niet in landgebouwgebruik (ook figuur 06) neemt in Limburg (15,7%) verhoudingsgewijs ietsje meer oppervlakte in dan in heel Vlaanderen (15,2%).

Groen in landbouwgebruik (ook figuur 06) neemt procentueel dan weer veel meer ruimte in beslag in heel Vlaanderen (47,8%) dan in Limburg (39,6%).

REGIO VAN NOORDWESTEN VIA WESTEN EN CENTRUM NAAR OOSTEN IS HET RIJKST AAN BOMEN

In een regio van aan elkaar grenzende gemeenten van het noordwesten via het westen en het centrum naar het oosten is het procentueel aandeel van de oppervlakte aan bomen (veel) hoger dan in heel Limburg (figuur 07).
In Zutendaal (59,7%) en As (55,5%) is dit percentage veel hoger dan gemiddeld. In veertien andere gemeenten ligt het hoger dan gemiddeld: Genk (42,5%), Hechtel-Eksel, Leopoldsburg, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Tessenderlo, Oudsbergen, Ham, Beringen, Dilsen-Stokkem, Lanaken, Maasmechelen, Lommel en Zonhoven (33,1%).

In een regio van aan elkaar grenzende gemeenten uit het zuiden, plus in het noordelijke Bree en Kinrooi is het percentage van de oppervlakte aan bomen (veel) lager dan in heel Limburg (ook figuur 07).
In het kleine Herstappe (2,4%), Gingelom (4,8%) en Riemst (5,3%) ligt dit percentage veel lager dan gemiddeld. In veertien andere gemeenten is het lager dan gemiddeld: Nieuwerkerken (8,6%), Borgloon, Wellen, Heers, Alken, Sint-Truiden, Tongeren, Herk-de-Stad, Bree, Hoeselt, Kinrooi, Kortessem, Halen en Bilzen (19,9%).

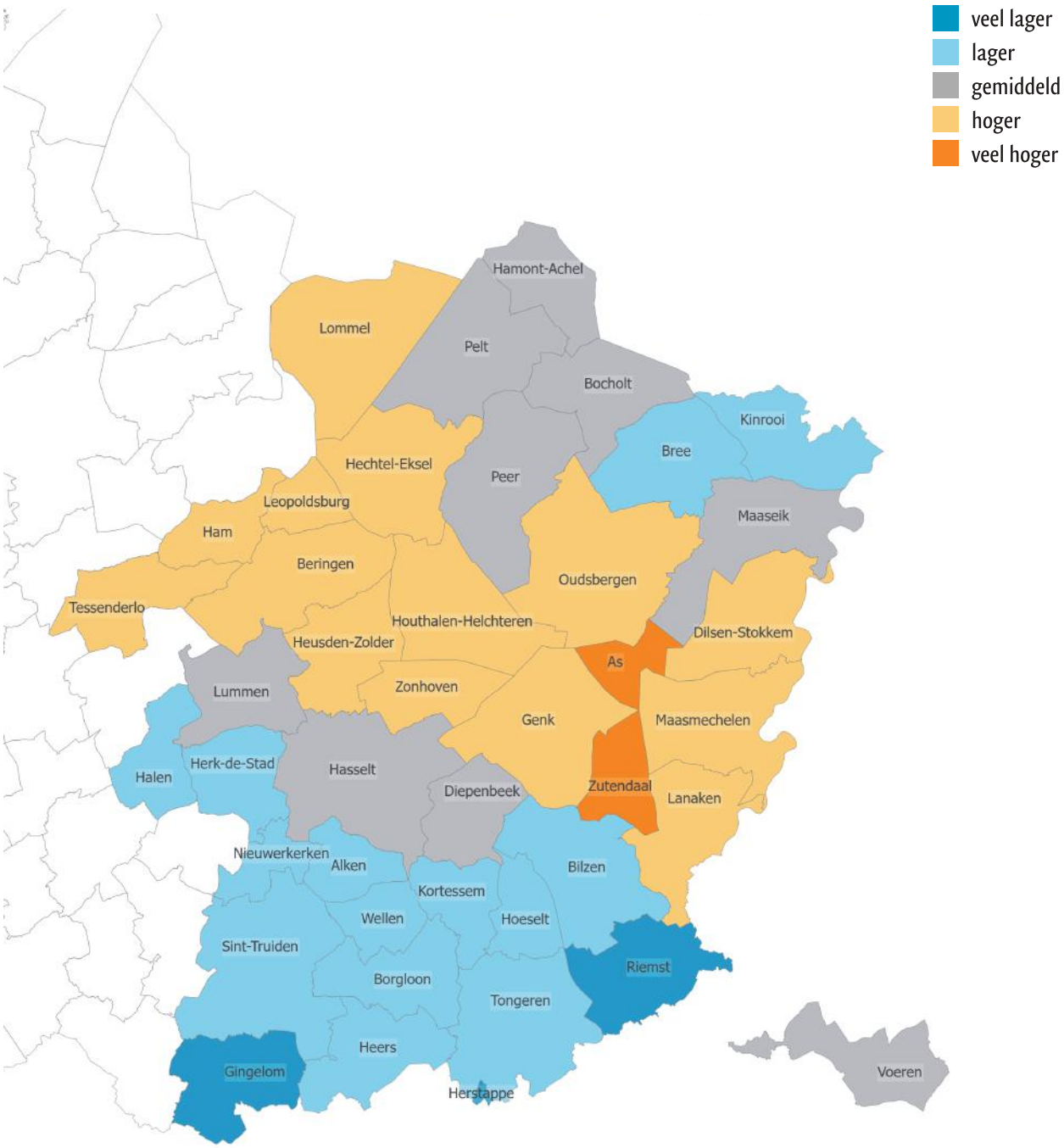
EEN REGIO VAN NOORDWESTEN VIA CENTRUM NAAR OOSTEN IS HET RIJKST AAN GRAS/STRUIKEN NIET IN LANDBOUWGEBRUIK

In een regio van aan elkaar grenzende gemeenten van het noordwesten via het centrum naar het oosten is het procentueel aandeel van de oppervlakte aan gras/struiken niet in landbouwgebruik (veel) hoger dan gemiddeld in heel Limburg (figuur 08).
In Hechtel-Eksel (27,9%) en Zonhoven (25,2%) is dit percentage veel hoger dan gemiddeld. In dertien andere gemeenten ligt het hoger dan gemiddeld: Beringen (23,3%), Alken, Diepenbeek, Leopoldsburg, Wellen, Heusden-Zolder, Maasmechelen, Hasselt, Nieuwerkerken, Houthalen-Helchteren, Lanaken, Lommel en Genk (18,4%).

FIGUUR 07

Oppervlakte ingenomen door bomen: % t.o.v. totale oppervlakte, omgezet naar z-scores

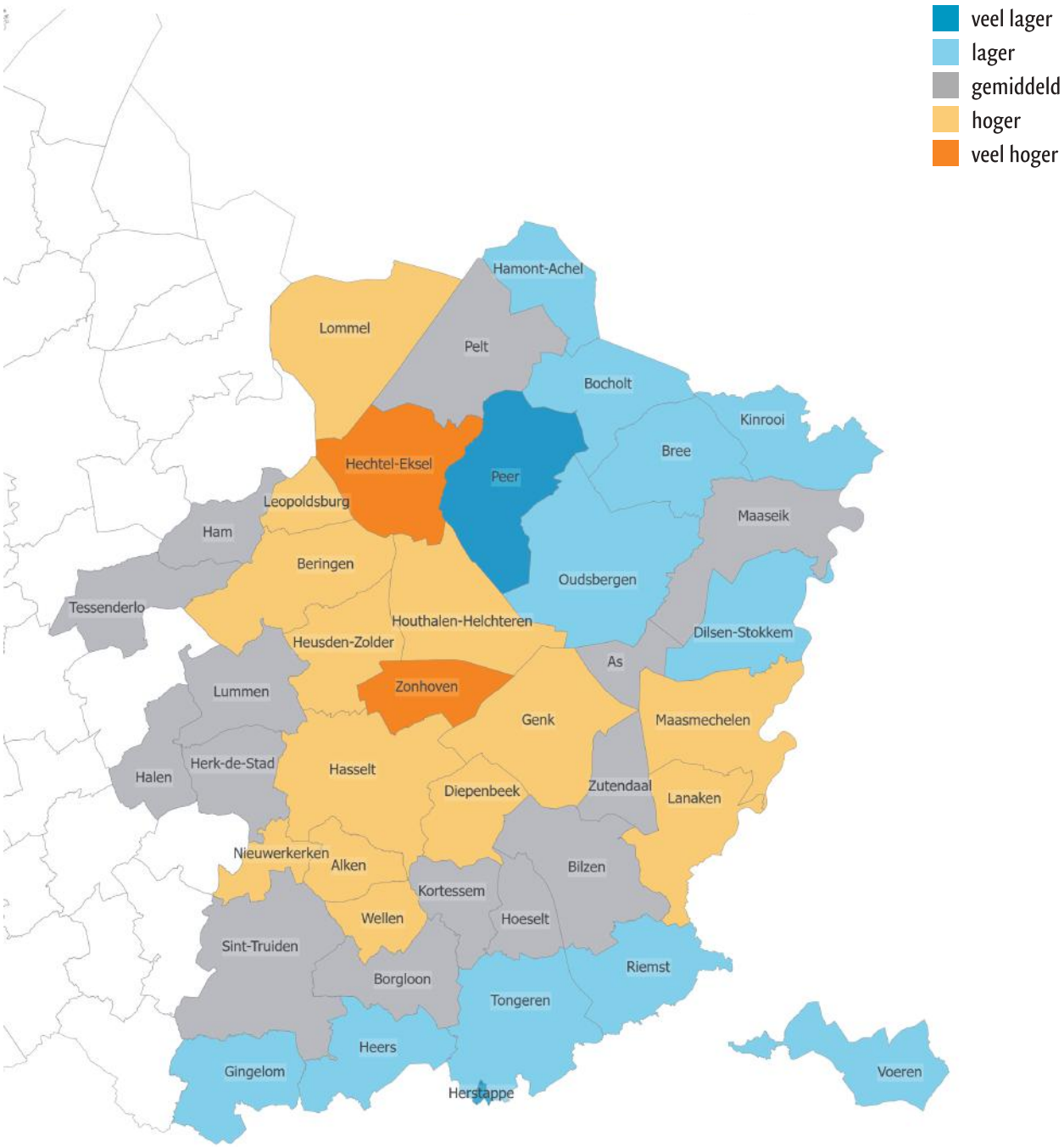
(Limburgse gemeenten vergeleken met Limburg / 2018)

FIGUUR 08

Oppervlakte ingenomen door gras/struiken niet in landbouwgebruik: % t.o.v. totale oppervlakte, omgezet naar z-scores

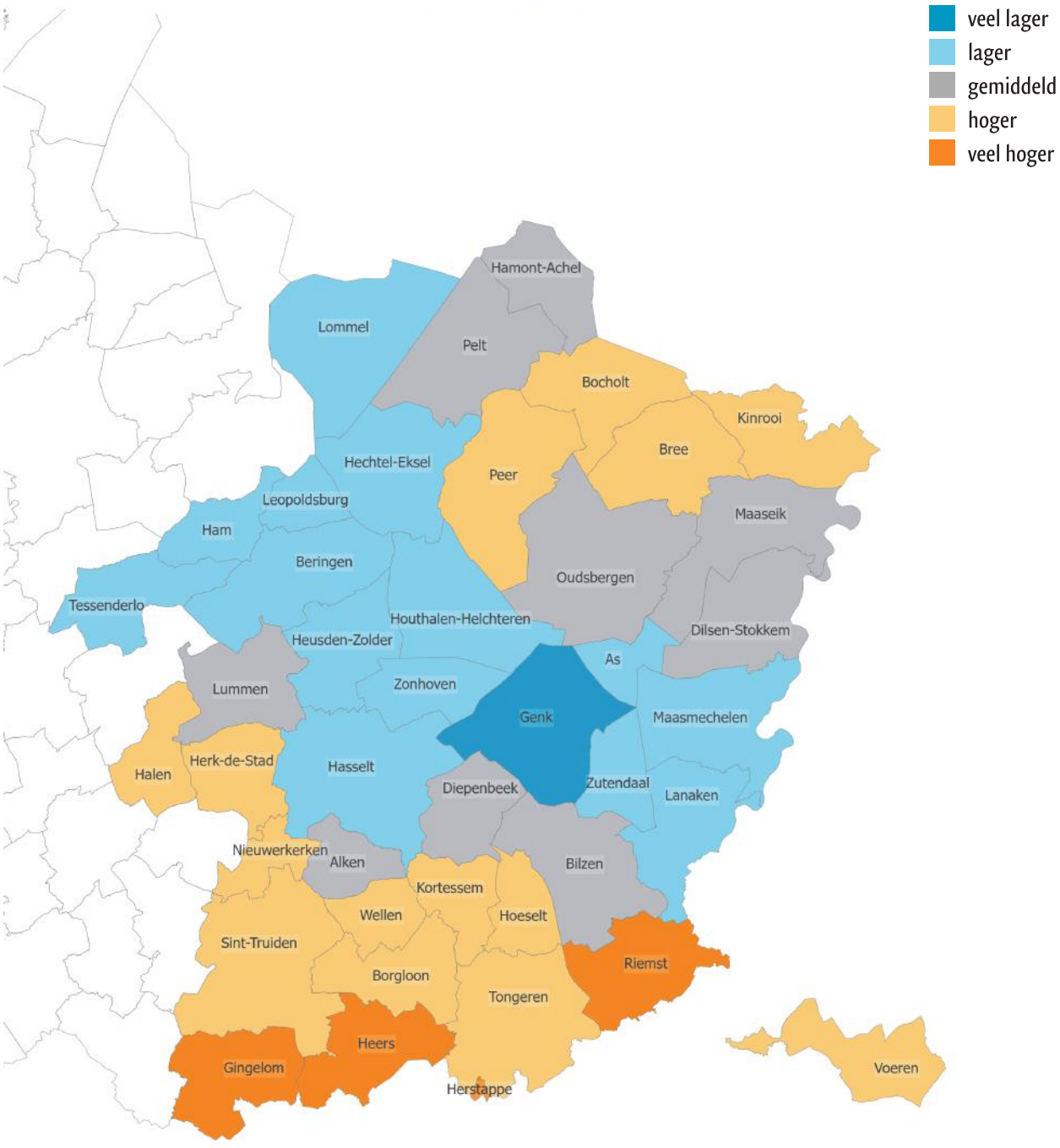
(Limburgse gemeenten vergeleken met Limburg / 2018)

FIGUUR 09

Oppervlakte ingenomen door groen in landbouwgebruik: % t.o.v. totale oppervlakte, omgezet naar z-scores

(Limburgse gemeenten vergeleken met Limburg / 2018)

In gemeenten in het noordoosten en in het uiterste zuiden van de provincie is het percentage oppervlakte aan gras/struiken niet in landbouwgebruik (veel) lager dan in heel Limburg (ook figuur 08).
In het kleine Herstappe (5,0%) en Peer (7,3%) ligt dit percentage veel lager dan gemiddeld. In elf andere gemeenten ligt het lager dan gemiddeld: Voeren (8,3%), Gingelom, Heers, Oudsbergen, Bocholt, Bree, Riemst, Hamont-Achel, Dilsen-Stokkem, Kinrooi en Tongeren (12,7%).

EEN REGIO IN HET ZUIDEN EN HET NOORDEN IS HET RIJKST AAN GROEN IN LANDBOUWGEBRUIK

In een regio van aan elkaar grenzende gemeenten in het zuiden en in het noordoosten van de provincie is het procentueel aandeel van de oppervlakte aan groen in landbouwgebruik (veel) hoger dan gemiddeld in heel Limburg (figuur 09).
In het kleine Herstappe (86,2%), Gingelom (79,8%), Heers (73,8%) en Riemst (73,1%) is dit percentage veel hoger dan gemiddeld. In veertien andere gemeenten ligt het hoger dan gemiddeld: Borgloon (65,0%), Voeren, Tongeren, Bree, Nieuwerkerken, Sint-Truiden, Peer, Kortessem, Wellen, Kinrooi, Hoeselt, Herk-de-Stad, Halen en Bocholt (50,6%).

In een regio van aan elkaar grenzende gemeenten van het noordwesten via het westen en het centrum naar het oosten is het procentueel aandeel van de oppervlakte aan groen in landbouwgebruik (veel) lager dan in heel Limburg (ook figuur 09). Dit is quasi dezelfde regio als de regio waar het aandeel van de oppervlakte aan bomen (veel) hoger ligt dan in heel Limburg.
In Genk (3,0%) is het aandeel van de oppervlakte aan groen in landbouwgebruik veel lager dan gemiddeld. In veertien andere gemeenten ligt dit lager dan gemiddeld: Zutendaal (10,0%), As, Heusden-Zolder, Leopoldsburg, Hechtel-Eksel, Beringen, Zonhoven, Lommel, Houthalen-Helchteren, Maasmechelen, Ham, Lanaken, Tessenderlo en Hasselt (29,5%).

SAMENGEVAT

In Limburg is er voor de bevolking meer toegankelijke, groene ruimte ter beschikking om in te ontspannen dan in heel Vlaanderen. Ook hebben verhoudingsgewijs meer Limburgers dan Vlamingen toegankelijk groen in hun nabijheid. Verder is Limburg een groene long wat bomen betreft: Limburg heeft procentueel veel meer oppervlakte aan bomen dan Vlaanderen, terwijl Vlaanderen procentueel beduidend meer oppervlakte aan groen in landbouwgebruik heeft. Binnen Limburg is toegankelijk groen vooral in het noordwesten voor het hoogste aandeel inwoners nabij en het aandeel van de oppervlakte aan bomen is het hoogst in een regio van het noordwesten via het westen en het centrum naar het oosten.

MEER WETEN?

Surf naar limburg.incijfers.be. Klik daar verder naar de databank om meer cijfers over natuur in de databank te raadplegen. Heb je vragen? Bel dan naar Data & Analyse via 011 23 72 35 of stuur een e-mail naar dataenanalyse@limburg.be. Volg alle nieuws over Limburg in cijfers op twitter: @LIMBURGinCFRS.

provincie Limburg
Universiteitslaan 1
B-3500 HASSELT
limburg.be